

4. Láska vie stáť v tichu pred ohraňčeniami milovanej osoby

V tejto téme budeme v našom uvažovaní ďalej pokračovať nad vlastnosťami lásky podľa sv. Pavla, odrážajúc sa od **APOŠTOLSKEJ EXHORTÁCIE SVÄTÉHO OTCA FRANTIŠKA AMORIS LAETITIA**. Dnes sa pozrieme na posledné štyri výrazy, ktoré hovoria o úplnosti: „všetko“. Všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží. Týmto spôsobom sa silne zdôrazňuje kontrakultúrna sila lásky, ktorá je schopná čeliť čomukoľvek, čo by ju mohlo ohroziť.

„Láska je trpezlivá,
láska je dobrotivá;
nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa, nie je nehanebná,
nie je sebecká,
nerozčuľuje sa,
nemyslí na zlé,
neteší sa z neprávosti,
ale raduje sa z pravdy.

**Všetko znáša,
všetko verí,
všetko dúfa,
všetko vydrží.“** (1 Kor 13, 4 – 7)

Všetko znáša

Najskôr sa hovorí, že „všetko znáša“ (panta stegei). Kým termín „nemyslí na zlé“ upozorňoval na vnútorné prežívanie, tento termín súvisí s **používaním jazyka**; môže znamenať „zachovať ticho“ **ohľadom niečoho negatívneho**, čo môže byť na druhom človeku. Znamená **limitovať súd** a potlačiť sklon vysloviť tvrdé a neúprosne odsúdenie. „Nesúďte a nebudete súdení“ (Lk 6, 37). Aj keď to ide proti nášmu zvyčajnému používaniu jazyka, Božie slovo nás žiada: „Bratia, neosočujte jeden druhého“ (Jak 4, 11). Zastaviť sa, aby sme poškodili obraz druhého, je istý spôsob na presadenie svojho, na vypustenie zášte a závidi – bez toho, aby sme si uvedomili škodu, ktorú páchame. Často sa zabúda na to, že ohováranie môže byť ťažkým hriechom, vážnou urážkou Boha, **keďže zásadne poškodzuje dobrú povesť druhých a spôsobuje im ťažko napravitelné škody**. Preto je **Božie slovo také tvrdé voči nášmu jazyku**, keď hovorí, že je „svetom neprávosti“, ktorý „poškvrňuje celé telo, rozpaľuje kolobeh života“ (Jak 3, 6), „je to nepokojné zlo, je plný smrtiaceho jedu“ (Jak 3, 8). Zatiaľ čo „ním zlorečíme ľuďom stvoreným na Božiu podobu“ (Jak 3, 9), láska sa stará o obraz druhých s jemnosťou, ktorý sa snaží dokonca ochrániť ešte aj dobré meno nepriateľov. Pri obrane Božieho zákona netreba nikdy opomenúť túto požiadavku lásky.

Manželia, ktorí sa milujú a navzájom si patria, **hovorí jeden o druhom dobre**, snažia sa poukázať na dobré stránky partnera, **ponad jeho slabosti** alebo chyby. V každom prípade **zachovávajú ticho, aby nepoškodili** obraz. Nie je to však len vonkajšie gesto, ale vyplýva aj z vnútorného postoja. A nie je to ani naivita toho, kto nechce vidieť ťažkosti a slabosti druhého, ale plnosť pohľadu toho, kto tieto slabosti a tieto chyby umiestňuje do ich kontextu; uvedomuje si, že tieto **chyby sú len jednou časťou**, nie celkom bytia druhého. Jeden

nepříjemný fakt vo vzťahu nevyjadruje celok daného vzťahu. Je teda jednoducho možné prijať, že všetci sme zložitá kombinácia svetlých a tienistých stránok. Druhý nepredstavuje len to, čo mi vadí. Je oveľa viac. Z toho istého dôvodu nežiadam, aby jeho láska bola dokonalá – lebo inak ju nemôžem oceniť. Miluje ma taký, aký je; tak ako je toho schopný, s jeho obmedzeniami. Ale skutočnosť, že jeho láska je nedokonalá, neznamená, že je falošná alebo že nie je reálna. Je reálna, ale je limitovaná a pozemská. **Preto ak žiadam priveľa, dá mi to nejako najavo: nemôže hrať (ani neprijme) úlohu dokonalej bytosti** – ani nebude k dispozícii pre všetky moje potreby. **Láska žije spolu s nedokonalosťou, znáša ju a vie stáť v tichu pred ohraničeniami milovanej osoby.**

Dôveruje

Panta pisteuei: „všetko verí“. Na základe kontextu netreba túto „vieru“ chápať v zmysle teologickom, ale skôr v zmysle „dôvery“. Nejde tu len o nepodozrievanie druhého, že klame alebo podvádza. Táto základná **dôvera vie rozoznať** Bohom zažaté svetlo, ktoré sa ukrýva v temnote, alebo **pahrebu, ktorá tlie pod popolom.**

Tá istá dôvera **umožňuje vzťah slobody. Netreba druhého kontrolovať, podrobne sledovať jeho kroky**, aby neušiel z nášho náručia. **Láska dôveruje, necháva slobodu**, nechce všetko kontrolovať, vlastniť, ovládať. Táto sloboda, ktorá **dáva priestor autonómii**, otvorenosti pre svet a novým skúsenostiam, umožňuje, aby sa vzťah obohacoval a nezostala z neho len „endogamia“ [uzavreté pokrvné príbuzenstvo, pozn. prekl.] bez horizontov. Takýmto spôsobom, **keď sa manželia znovu stretnú, môžu prežívať radosť zo zdieľania toho**, čo prijali a **zažili mimo rodinného kruhu**. Zároveň to umožňuje úprimnosť a transparentnosť, pretože keď človek vie, že druhí mu dôverujú a cenia si dobro v jeho vnútri, ukáže sa taký, aký je, bez maskovania. Ten, **kto vie, že ho stále podozrievajú, bez súcitu posudzujú a nemilujú bezpodmienečným spôsobom, radšej si ponechá svoje tajomstvá**, skryje svoje pády a slabosti a bude sa hrať na niečo, čím nie je. Naopak, rodina, v ktorej vládne zdravá dôvera plná náklonnosti a ktorej členovia sa napriek všetkému vždy vracajú k dôvere, umožňuje, aby vyšla na povrch skutočná identita tých, čo do nej patria a vedie k spontánnemu odmietnutiu podvodu, falše a klamu.

Dúfa

Panta elpizei: **nezúfa nad budúcnosťou**. V spojení s predchádzajúcim slovom tento výraz označuje nádej toho, **kto vie, že druhý sa môže zmeniť**. Vždy dúfa, že je možné vyzretie, prekvapivé rozkvitnutie krásy; že aj tie najskrytejšie možnosti v jeho bytí jedného dňa vyklíčia. **Neznamená to, že všetko sa zmení už v tomto živote.** Znamená to prijať, že **isté veci sa neudejú tak, ako by človek chcel, ale Boh možno píše rovno aj na krivé riadky tejto osoby** a vie spraviť dobro aj z toho zla, ktoré ona ešte nedokáže prekonať na tejto zemi.

Tu sa ukazuje nádej **v plnosti svojho zmyslu**, pretože obsahuje **istotu o živote po smrti**. Táto osoba, so všetkými jej slabosťami, je povoláná k plnosti neba. Tam, celkom premenená Kristovým vzkriesením, už **nebude mať nijaké slabosti, tienisté stránky** ani patológie. Autentické bytie tejto osoby zažiarí v celej sile dobra a krásy. To nám tiež umožňuje, aby sme uprostred trápení tohto sveta **kontemplovali danú osobu nadprirodzeným pohľadom**, vo svetle nádeje, a očakávali tú plnosť, ktorú jedného dňa získa v nebeskom kráľovstve – i keď zatiaľ nie je viditeľná.

Všetko vydrží

Panta hypomenei znamená, že v pozitívnom duchu **znáša všetky protivenstvá**. Znamená to zostať **pevným aj v nepriateľskom prostredí**. **Nespočíva to len v tolerovaní** niektorých nepríjemných vecí, ale v čomsi **širšom**: je to dynamická, konštantná odolnosť, schopná prekonať akúkoľvek výzvu. Je to **láska napriek všetkému** – aj vtedy, keď celý kontext pozýva k niečomu inému. Ukazuje to dávku **húževnatého hrdinstva**, silu proti každému negatívnemu prúdu, rozhodnutie pre dobro, ktoré nik nemôže zvrátiť. Pripomína mi to slová Martina Luthera Kinga, keď zdôrazňoval rozhodnutie sa pre bratskú lásku aj uprostred najhorších prenasledovaní a ponižovaní: „Človek, ktorý ťa najviac nenávidí, **má v sebe niečo dobré**; aj národ, ktorý najviac nenávidí, **má v sebe niečo dobré**; aj rasa, ktorá najviac nenávidí, **má v sebe niečo dobré**. A keď prídeš k tomu, že sa pozrieš do tváre každej ľudskej bytosti a hlboko v jej vnútri uvidíš to, čo náboženstvo volá „**obraz Boží**“, **začneš ju milovať napriek všetkému**. **Nezáleží na tom, čo robí, ty tam vidíš obraz Boha**. Je tam prvok dobra, ktorého sa nikdy nezabavíš... Ďalší spôsob, ktorým miluješ svojho nepriateľa, je tento: keď príde príležitosť tvojho nepriateľa poraziť, to je ten okamih, keď sa musí rozhodnúť, že to nespravíš... Keď sa zodvihneš na úroveň lásky, jej veľkej krásy a sily, jediná vec, ktorú chceš poraziť, sú systémy zla. Osoby, ktoré sa chytili do pasce takého systému, tie miluješ, ale snažíš sa poraziť ten systém... Nenávisť za nenávisť len posilňuje existenciu nenávisťi a zla vo vesmíre. Ak ťa udriem a ty ma udrieš, a ja ti vrátim úder a ty mi vrátiš úder a tak ďalej, je zrejmé, že to pokračuje donekonečna. **Jednoducho to nikdy neskončí**. Niekde niekto musí mať trochu zdravého rozumu – a to je silná osoba. Silná osoba je schopná rozseknúť reťaz nenávisťi, reťaz zla... Niekto musí mať dosť viery a morálky, aby ju rozsekol a vpustil do štruktúry daného vesmíru silný a účinný prvok lásky.“

V rodinnom živote treba pestovať túto silu lásky, ktorá umožňuje bojovať proti zlu, ktoré ju ohrozuje. Láska sa nenechá premôcť nevraživosťou, neúctou voči osobám, túžbou zraniť alebo sa pomstiť. Kresťanský ideál, a to najmä v rodine, je láska napriek všetkému. Niekedy **obdivujem napríklad** postoj ľudí, ktorí sa museli odlúčiť od svojho manželského partnera, aby sa ochránili pred fyzickým násilím – **a predsa vďaka manželskej láske**, ktorá vie presiahnuť city, sú schopní konať pre jeho dobro, čo aj prostredníctvom druhých, v **okamihoch choroby, utrpenia alebo ťažkostí**. **Aj toto je – láska napriek všetkému**.

PODNETY NA SPYTOVANIE SVEDOMIA

1. Viem byť zdržanlivý v ohováraní, posudzovaní môjho manželského partnera?
2. Nemám príliš veľké nároky, schémy, akého / akú by som ho / ju chcel mať? Netlačím tak, že začína predom mnou radšej tajiť?
3. Viem ticho stáť pred jeho /jej ohraničeniami? Uvedomujem si, že tie ohraničenia nie sú celok, ale iba časť jeho / jej osobnosti?
4. Verím ešte v zmenu môjho manželského partnera?
5. Premieňa sa moja dôvera v dávanie slobody? Akceptujem jeho / jej autonómiu?
6. Dokážem sa tešiť z jeho / jej záľub?
7. Viem sa na náš vzťah dívať nadprirodzeným spôsobom a veriť, že pán Boh dokáže písať aj na „krivé riadky“ môjho partnera? Viem prijať, že to nejde podľa mojich predstáv?
8. Viem ísť v svojej láske až do krajnosti?
9. Dokážem uveriť v dobro aj u osôb, ktoré sa mi ťažko milujú?
10. Neuchovávam si v sebe dlhodobo nejaké zranenia?